

مقدمه

«أَحْمَدُ اللَّهِ الَّذِي تَجَلَّى
لِدَانِيهِ بِدَانِيهِ وَ الصَّلْوَةُ عَلَيَّ
شَوَاهِدِ صِفَاتِهِ وَ مَظَاهِرِ تَجَلِّيَاتِهِ سَيِّمًا
سَيِّدِ الْكُونِينَ وَ جَامِعِ الْمُرْتَبَتِينَ وَ قَائِدِ النَّشَاطِينَ وَ خُلَاصَةِ
الْعَالَمِينَ مُحَمَّدِ الْمُصْطَفَى وَ آلِهِ وَ ذُرِّيَّتِهِ، مَرَائِي صِفَاتِهِ الْعُلْيَا وَ شَوَاهِدِ أَسْمَائِهِ
الْحُسْنَى صَلْوَةً تُوَاوِي حَقَّ إِرْشَادِهِمْ وَ تُكَافِي جَزَاءَ إِحْسَانِهِمْ وَ إِرْفَادِهِمْ».

«قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ حَلْقَهُ ثُمَّ هَدَى.»^۱

«إِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَتُدْأَمُنَا وَ خُدَامُ مُحِبِّينَا.»^۲

در نظام تکوین و هستی، پس از خلقت موجودات، رساندن آن‌ها به کمالاتشان به واسطه ملائکه **﴿قَالْمُدْبِرَاتِ أَمْرًا﴾**^۳ مطرح است و در خیمه هدایت انسانی، علاوه بر ملائکه مدبر، انبیا و اوصیای الهی نیز با رساندن کلام و کتاب به بندگان، از برپاکنندگان خیمه هدایت‌اند.

اگر غایت خدمت وصال و لقای الهی باشد، خادم خیمه خادم خدای سبحان است. پس، در برپایی خیمه هدایت، انبیا و ملائکه خادمان الهی هستند و هر

۱. گفت: پروردگار ماکسی است که به هر موجودی، آنچه لازمه آفرینش او بوده داده سپس او را هدایت کرده است. سوره طه، آیه ۵.

۲. قطعاً فرشتگان خادمان ما و خادمان دوستداران ما هستند. عروسی حویزی، تفسیر نورالثقلین، ج ۳، ص ۱۷۵.

۳. و قسم به فرشتگانی که [به اذن خدا امور آفرینش را] تدبیر می‌کنند. سوره نازعات، آیه ۵.

کسی که به نحوی در مسیر اقامه دین قرار گیرد خادم خدای سبحان می شود و به انبیا و اوصیا و ملائکه الهی، تشبه پیدا می کند که مجرای فیض خدای سبحان اند. بین این مجرای فیض، که سیر است، با مقصود، که لقای الهی است، حتماً باید سنخیت و تشابه وجود داشته باشد. از این رو انبیا و اوصیا و ملائکه معصوم اند و خادمان این مسیر در همه مراتب باید مراتب مشابهت در عصمت و پرهیز از معصیت را در خود محقق کنند.

مسیر هدایت، مسیر حیات پس از حیات است: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَ لِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ﴾^۱ خیمه های امام حسین علیه السلام در کربلا، برای احیای این دعوت و حیات معنوی برپا شد و امتداد آن، خیمه های عاشقی و احیای امر اهل بیت علیهم السلام است که در پاسخ به دعوت «رَحِمَ اللَّهُ امْرَأً أُحْيَا أَمْرَنَا»^۲، به دست شیعیان و موالیان ایشان برپا می شود تا حیات بخشی معنوی در سایه ولایت اهل بیت علیهم السلام را محقق سازد و در این مسیر، هم باید اقتضائات جدید حیات محقق شوند و هم موانع رفع گردند.

خیمه منزل تدارک و اقامه است، نه منزل بیتوته و توقف. پس در خیمه های خادمی، حق، هم باید شناخته و شناسانده و هم اقامه و احقاق شود: «مُحَقِّقٌ لِمَا حَقَّقْتُمْ»^۳ و از طرف دیگر، باید باطل شناخته و شناسانده شود و پس از آن، در وجود انفسی و آفاق ابطال گردد: «مُبْطِلٌ لِمَا أَبْطَلْتُمْ»^۴ و دشمن، که در رأس آن ابلیس و شیاطین جن و انس هستند، رسوا شود. خیمه خادمی به پا کردن پرچم ها و نشانه هایی است تا سالکان راه را گم نکنند و غافلان از غفلت خارج شوند و ذکر و توجه بالاتر برای ذاکران باشد. خیمه خادمی ایجاد زنجیره هدایت است که احساس و تعقل را با محبت و خدمت در حرکت کاروانی مجسم می کند.

۱. ای اهل ایمان! هنگامی که خدا و پیامبرش شما را به حقایقی دعوت می کنند که به شما [حیات معنوی و] زندگی [واقعی] می بخشد اجابت کنید. سوره انفال، آیه ۲۴.

۲. خدارحمت کند کسی که امر اهل بیت را زنده بدارد. نوری، مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، ج ۸، ص ۲۲۵.

۳. محمد باقر مجلسی، زاد المعاد، ج ۱، ص ۲۹۹ (زیارت جامعه کبیره).

۴. همان.

از ویژگی‌های خیمه‌های خادمی تحقق شأنت با امام معصوم علیه السلام است که خادم با توجه به آیه شریف «يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ»^۱ و آیه «لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ»^۲، زندگی به امر را تجربه می‌کند و هرگونه دستور من و منبت‌ها را زیر پا می‌گذارد و رهایی می‌یابد. همچنین حرکت و سلوک حبی در دامنه و شأنت امام را تمرین می‌کند، چنانکه در پیاده‌روی اربعین، برای خادمان محقق می‌شود. بالاترین آرزو، در خیمه خادمی، قبول خدمت است: «فَتَقَبَّلَ مِنِّي إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ»^۳ و «فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ وَأَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا»^۴.

حقیقت عبودیت، حقیقت خادمی و خدمت است که آداب و احکامی دارد. خدمت به مؤمنان، به لحاظ انتسابی که به خدای سبحان و حقایق نوریه معصومان علیهم السلام پیدا می‌کنند، حقیقتاً خدمت به خدای سبحان است: «مَا خَلَقَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ خَلْقًا أَكْرَمَ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ الْمُؤْمِنِينَ لِأَنَّ الْمَلَائِكَةَ خُدَامُ الْمُؤْمِنِينَ وَأَنَّ جِوَارَ اللَّهِ لِلْمُؤْمِنِينَ وَأَنَّ الْجَنَّةَ لِلْمُؤْمِنِينَ وَأَنَّ الْحُورَ الْعِينِ لِلْمُؤْمِنِينَ»^۵.

در پایان، نکته‌هایی ناظر به کتاب پیش‌رو به خوانندگان می‌گویم:

۱. این کتاب در کنار کتاب‌های ادب عاشقی، قدم عاشقی، و ادب خادمی، مجموعه‌ای است که برای آداب احیای امر اهل بیت علیهم السلام و برپایی خیمه‌های عاشقی و خادمی جمع‌آوری شده است. البته هنوز زوایای بسیاری از برکات مجالس اهل بیت علیهم السلام هستند که باید به آداب آن‌ها، از منظر آیات و روایات پرداخته شود.

۱. از پروردگارشان که حاکم بر آنان است می‌ترسند و آنچه به آن مأمور شده‌اند انجام می‌دهند. سوره نحل، آیه ۵.

۲. از آنچه خدا به آنان دستور داده سرپیچی نمی‌کنند و آنچه به آن مأمورند همواره انجام می‌دهند. سوره تحریم، آیه ۶.

۳. پس، از من بپذیر که یقیناً تو شنوای دانایی. سوره آل عمران، آیه ۳۵.

۴. پس پروردگارش او را به طرز نیکویی پذیرفت و به طرز شایسته‌ای نشو و نما داد. سوره آل عمران، آیه ۳۷.

۵. خداوند بنده‌ای را گرامی‌تر از مؤمن خلق نکرده است و فرشتگان خادمان مؤمنان هستند. همسایگی خداوند برای مؤمنان است و بهشت برای مؤمنان است و حورالعین برای مؤمنان خلق شده‌اند. کلینی، الکافی، ج ۲، ص ۳۳.

۲. در ویراست دوم این کتاب، پس از دریافت نظرهای اصلاحی، ساختار کلی فصل‌بندی تغییر کرد و چینش محتوا در قالب ده خیمه ارائه شد. برخی مطالب بازنویسی و مواردی نیز به محتوای کتاب افزوده گردید.^۱

۳. این کتاب برگرفته از مصاحبه‌ها و گفتارها و سخنرانی‌هایی است که در موقعیت‌های مختلف بیان شده‌اند و همکاران گرامی با زحمت فراوان، آن‌ها را گردآوری و تدوین کرده‌اند. از همهٔ همکاران در مرکز رشد دانشگاه امام صادق علیه السلام و به‌ویژه هستهٔ منظومهٔ فکری علامه طباطبایی رحمته الله علیه و مرکز احیای امر، و جناب آقای محسن خلیل‌آزاد و آقای مهدی کهکی و همچنین جناب آقای علی جعفری هُرستانی تشکر فراوان می‌کنم.

۴. همچنین، از مسئولان نشر معارف، به‌ویژه آقای پیرمردیان که با دلسوزی کامل و عشق به اهل‌بیت علیهم السلام با جدیت این کار را پیگیری کردند تا به‌ثمر برسد تشکر می‌کنم و امیدوارم که نتیجهٔ آن، در برپایی بهتر مجالس اهل‌بیت علیهم السلام و ایجاد انس و محبت بیشتر در حیات اجتماعی ولایی مؤثر باشد.

۵. تقاضا دارم هرگونه قصور و کمبودی در این کتاب مشاهده کردید ما را از نقد مشفقانه‌تان محروم نفرمایید.

خداوند! با فقر و گدایی، به پیشگاه عزت و عظمت و عنایت تو و به آستان ولایت مقربان درگهت آمده‌ایم تا به برکت محبت و ارادت به ایشان و برپایی مجالس اهل‌بیت علیهم السلام و خدمت در آن‌ها، مشمول شفاعت آنان واقع شویم. بدین بارگاه بارمان ده و کاسهٔ گدایی‌مان را از جام رحمانیت و رحیمیت خویش لبریز کن. آمین یا رب العالمین.

محمدرضا عابدینی

سالروز ازدواج امیرالمؤمنین علیه السلام و صدیقۀ طاهره علیها السلام

اول ذی‌حجهٔ ۱۴۴۳ - ۱۰ تیر ۱۴۰۱

۱. این نکته در ویراست دوم به مقدمه افزوده شد. ویراست دوم کتاب در دهم ذی‌حجهٔ سال ۱۴۴۴ (عید قربان) ۸ تیر ۱۴۰۲ به پایان رسید.

